

KULTURMILJÖ
HALLAND

LINDHOVS KUNGSGÅRD

Rapport över renovering av byggnadsminne

Britt-Marie Lennartsson

RENOVERING AV FASAD

Lindhovs kungsgård, Lindhov 1:1, Lindberga socken, Varbergs kommun

2014:22

OMSLAGSBILD K 2014-72
FOTO Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland
TEXT Britt-Marie Lennartsson
DIARIENUMMER 2014-127

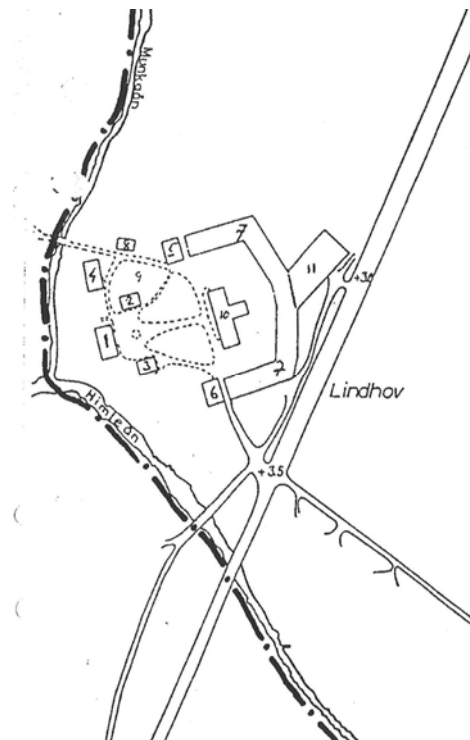
KULTURMILJÖ
HALLAND

RAPPORT ÖVER RENOERING AV BYGGNADSMINNE Lindhovs kungsgård, Lindberga socken, Varbergs kommun

Dnr 2014-127, Rapportnr 2014:22
Länsstyrelsens dnr 432-
Britt-Marie Lennartsson

Under hösten 2014 har fasaden på mangårdsbyggnadens södra gavel renoverats på Lindhovs kungsgård. Länsstyrelsen har gett tillstånd och bidrag för arbetena. Ändringstillståndet förutsätter att arbetena sker med antikvarisk medverkan och i enighet med Länsstyrelsens anvisningar.

Den antikvariska medverkan har utförts av Kulturmiljö Halland genom bebyggelseantikvarie Britt-Marie Lennartsson, som även ansvarat för föreliggande rapport. Arkivmaterialet förvaras hos Kulturmiljö Halland, Bastionsgatan 3 i Halmstad under dnr 2014-127.

Till vänster, karta över Lindhovs läge i Halland. Till höger plan över gården Lindhov, med manhuset markerat som nummer 1, utsnitt ur byggnadsminnesförklaring av Lindhovs kungsgård, Länsstyrelsen Hallands län, 2000-11-13.

Historik och beskrivning

Lindhovs kungsgård ligger några kilometer norr om Varberg, i flackt kustnära område omgivet av jordbruksmark. Gården ligger på platsen för stadsbildningen Ny Varberg, där gårdens historia har sin upprinnelse. När staden brändes ned 1612 och invånarna beordrades att flytta till Platsarna lät slottsherren på Varbergs fästning, Mogens Gyllenstierna, bygga en ladugård på platsen. Vid ladugården byggdes senare ett överstelöjtnantsboställe, som senare blev landshövdingens arrende.

Corps-de-logiet är uppfört 1838 och ligger centralt placerad i en tämligen symmetriskt uppbyggd gård. I öster ligger ekonomibyggnader och flygelbyggnader, i väster en trädgård, där den slingrande Himleån är ett inslag. Mangårdshuset är en typisk mangårdsbyggnad från tidigt 1800-tal; en timrad byggnad i två våningar symmetriskt uppbyggd fasad klädd med vitmålad träpanel.

Lindhov blev statligt byggnadsminne 1935, men övergick till byggnadsminne enligt Kulturminneslagen, när den blev privatägd.

Skador

Fasaden var i behov av underhåll. Panelen var rötskadad, liksom fönsterfoder och dropplista. Fönsterfodren härrör från en renovering på 1960-talet och hade en relativt modern utformning. Fasaden var målad i annan färgtyp än linoljefärg och bestod av en blandning av paneltyp och locklista. Locklistan var framför allt oprofilerad på denna fasad, medan äldre delar av fasaden på framsidan visade att huset en gång haft en profil.

Utförda arbeten

Arbetena har i huvudsak utgjorts av följande:

- Befintlig fasad, dropplista och fönsterfoder revs ned.
- Gamla Vestapapp som fanns under panelen revs ned.
- Väggen täcktes in med vind- och vattentät duk, Isola Tyvek Isosoft, vilket är en diffusionsöppen väv som transporterar fukt bort från väggen.
- Panelbrädor har sågats till i tre olika bredder; 28x145/170mm/195mm som hyvlats till 26mm för slät yta av Derome Timber. Allt virke som har använts är av kvalitet Norrlands virke, från Derome Timber, vilket räknas som högsta klass för fasadvirke.
- Eftersom byggnaden är en äldre representativ byggnad, mer exklusiv och påkostad än vanliga gårdars manhusbyggnader, beslutades att panelen skulle ha en profilerad locklista. En äldre locklista togs loss från husets framsida, för att stå som modell. Ett nytt stål tillverkades av Eskebo Hyvleri som hyvlade fram locklistan. Även dessa är i norrlands kvalitet, sågade ur Norrlandsgran 63x175 ned till dimension 28x60mm.
- En ny locklista sattes upp på framsidan, där förlagan till de nya listerna hämtades.
- En ny typ av fönsterfoder togs fram, inspirerad av liknande byggnader i närområdet (Hägareds gård och Wea kaptensgård), i en enkel med ståndsmässig stil.
- En ny offerbräda/dropplista har satts upp längs hela fasaden.
- Allt trä är målat med linoljefärg från Engwall & Claesson; tre gånger med olika spädningar enligt tillverkans instruktioner. Kulören är en något brun vit; S1502-Y.
- Ett stycke av panelen på den västra fasaden har bytts ut; nNedre delen av panelen intill det södra fönstret, på bottenvåningen. Panel och locklista har skarvats, på olika höjd. Därför har locklistan gjorts oprofilerad för att smälta in med övrig panel på denna fasad. Även offerlistan/dropplistan har bytts ut ett stycke här.

Entreprenörer

Arbetena med fasaden är utförda av Läjets Bygg AB.

Foto

Fotografering har skett digitalt och original förvaras i arkivet hos Kulturmiljö Halland, Bastionsgatan 3, i Halmstad. Följande filmer i arkivet innehåller fotografier som visar Lindhovs kungsgård före och efter denna renovering:

Film nr	Datum	Fotograf
2014-72	14-02-20	Britt-Marie Lennartsson
	14-08-20	Britt-Marie Lennartsson
	14-10-10	Britt-Marie Lennartsson

KULTURMILJÖ
HALLAND

Foto före renovering

Fasaden var något svårfotograferad pga skuggverkan, men bilden visar tydligt hur droppisen i nederkanten var missfärgad och vittrad.

Foto efter renovering

Fasaden på gaveln är utbytt och målad. Fönstren har fått nya foder, bättre anpassade till byggnadens karaktär.

De nya locklisterna har en enkelt men elegant hålkälsprofil. Förlagan hämtades på byggnadens framsida, som har återställts. Bilden från framsidan visar också lite av fönsterfodrens utseende; med ett plåtbleck som skär igenom hela fönstrets bredd, även under fodren längs fönstrens sidor. Ett utseende som härrör från 1960-talet.

Dropplisten längst ned mot grunden är ny, och fint inpassad i hörnet mot fasaden intill. Ett parti av panelen på baksidan, intill det södra fönstret, är utbytt.

Panelbrädorna har fått samma bredd som befintliga, liksom locklisten, för att passas in, samt fått olika längd för att inte en skarp skarv ska bildas.

Hyvlad panel har använts, vilket var det vanliga på 1800-talet, när husen skulle målas med linoljefärg. På manhuset finns dock olika typer av panel, från olika tider, med olika kvalitet och dimensioner. Intill detta nya parti syns bl.a. sågad ohyvlad panel av sentida sort. Till höger syns hur offerbrädan/dropplisten bytts ut och passats samman med den äldre, till höger.

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00
Fax: 035-19 26 26 | E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se